

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Mahmut DİNDAR
Van Milletvekili

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Türkiye tarihinde suikast sonucu öldürülen, faili hala meçhul olan veya asıl katilleri yargılanmayan 67 gazeteci olduğunu kamuoyuna duyurmuştur. Bu kişiler dışında medya alanında çalışıp emek veren kişiler de öldürülmüştür. Öldürülen gazetecilerin çok büyük çoğunluğu 1990'lardan sonra katledilmiştir. 90'lardan önce de Sabahattin Ali, Abdi İpekçi, Ümit Kaftancıoğlu gibi gazetecilere yönelik suikastler, bu cinayetlerin politik olduğunu ve iktidarların ihmal veya yönlendirmesi ile bu cinayetlerin katillerinin adil bir şekilde yargılanmadığını göstermektedir. Ancak 1990'lardan sonra gazeteciler iktidarların ve "bazı odakların" açık hedefi haline gelmiş özellikle "Kürt Basınındakiler" daha açık hedef olmuştur. 1990-1995 yılları arasında aralarında Musa Anter, Ferhat Tepe, Nazım Babaoğlunun olduğu 20'den fazla Kürt gazeteci öldürülmüştür. Sadece Kürtler değil Çetin Emeç, Uğur Mumcu, Kutlu Adalı, Metin Göktepe, Ahmet Taner Kışlalı'nın da aralarında olduğu 32 gazeteci 90'lı yıllarda Türkiye'de öldürüldü. Asıl katiller ise hiçbir zaman yargılanmadılar. 2000'li yıllarda da Hrant Dink'ten, Cemal Kaşıkçı'ya Nuh Köklü'den Gökçü Aslan'a gazeteci katliamları devam etmiştir.

Basın bireylerin ve toplumun her alanda ihtiyaç duyduğu haber alma, araştırma, bilgi verme, eleştirme görevini yerine getiren benzersiz işleve sahip olan temel alanların başında gelmektedir. Dolayısıyla Türkiye eğer her fırsatta yöneticilerin dile getirdiği gibi; demokratik bir hukuk devleti ise önce basın üzerindeki baskılara son verilmesi gerekmektedir. Ancak Türkiye Basın özgürlüğü konusunda zor bir dönemden geçmektedir. 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü'nde yayımlanan RSF'nin raporuna göre Türkiye 158. Sıradadır.

Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS) Diyarbakır Temsilciliği'nin kamuoyuna açıkladığı Nisan 2024 Basın Hak İhlalleri Raporu'na göre Nisan ayında basın alanında 182 hak ihlali yaşanmıştır. En son 1 Mayıs etkinliklerinde mesleklerini icra eden gazetecilere ve muhabirlere yönelik saldırılar da göstermiştir ki Türkiye'de basın özgürlüğü tehdit altındadır. Gazeteciler kolluk gücü dışında da birçok kişi ve gruptan baskı görmekte, tehditler almakta ve saldırılara maruz kalmaktadır. Bir ay içerisinde tutuklu olan 16, gözaltına alınan 11, tutuklanan 3, tutuklanması talep edilen 6, darp edilen 18, yaralanan 3, ölüm tehdidi alan 1, malzemelerine el konulan/tahrip edilen 3, hakarete maruz kalan 1, kötü muamele gören 1, yargılaması devam eden 84 gazeteci olmuştur. Diğer hak ihlallerinin fihristi ve ayrıntılarını da gün gün kamuoyuna açıklayan TGS'nin, basın emekçilerinin tutuklu olmasının en temel basın özgürlüğü ihlali olduğunu ifade eden raporu konu hakkında yasal düzenleme yapılması gerektiğini göstermektedir. Demokratik bir ülkenin vazgeçilmez önşartı olan basın özgürlüğü mutlaka korunmalıdır.

Bu bağlamda:

- 1) Türkiye’de öldürülen ve halen faili meçhul olan, katili yargılanmayan gazeteci sayısı kaçtır? Bu kişilerden ve genel kamuoyundan resmi bir özür dilenmesi amacıyla bir çalışma yapılacak mıdır?
- 2) Türkiye’de basın ve düşünce özgürlüğünün güvencesi olan gazetecilere neden saldırılmaktadır?
- 3) Türkiye’de her yıl kaç gazeteci ve basın emekçisi gözaltına alınmaktadır?
- 4) Türkiye’de mevcut durumda kaç gazeteci ve basın emekçisi tutuklu ve hükümlüdür?
- 5) Türkiye’de adli kontrol ve denetimli serbestlik kapsamında özgürlüğü kısıtlanan gazeteci ve basın emekçisi sayısı kaçtır?
- 6) Türkiye’de yurtdışı çıkış yasağı konulan gazeteci sayısı kaçtır?
- 7) Türkiye’de dijital materyallerine el konulmuş ancak 2024 yılı itibariyle materyalleri iade edilmemiş gazeteci sayısı kaçtır?
- 8) Türkiye’nin basın endeksinde çok gerilerde olmasının nedenleri arasında gazetecilere yönelik saldırıların etkisi nedir? Bu saldırıların durdurulması amacıyla bir girişim başlatacak mısınız?
- 9) Gazetecilere yönelik Türkiye’de yapılmış haksız ve hukuk dışı gözaltı, tutuklama ve hüküm verme nedeniyle hakkında yaptırım uygulanan kamu görevlisi, savcı ve hakim sayısı 2019-2024 yılları için kaçtır?
- 10) Görevlerini yapan gazetecilere yönelik kolluk güçlerinin hukukdışı saldırılarını önlemek amacıyla hangi tedbirleri alacaksınız?
- 11) Yapılmış haksız ve hukuksuz göz altılarının tazmin edilmesi için yürütülen bir çalışmanız mevcut mudur?
- 12) Bakanlığınızın Türkiye’de gazetecilere ve basın emekçilerine yönelik saldırı ve hak ihlallerini raporlama çalışmaları mevcut mudur?